

A mélytengerek és az emberiség jövőjének kapcsolata

A [mélytengerek, mint az emberiség jövője szempontjából megkerülhetetlen tényezőről](#) a CESE-ben szervezett nemzetközi konferencia neves előadók részvételével igyekezett minél teljesebb áttekintést adni azokról a lehetőségekről, kihívásokról, amiket a mélytengerek jelentenek, nem hagyva figyelmen kívül az ezekre irányuló veszélyeket sem.

Az esemény – legalábbis francia - szempontból akár az októberben Marseille-ben és Ajaccio-ban rendezendő, védett tengeri zónákról szóló 3. nemzetközi konferencia „előfutárának” is volt tekinthető azzal a különbséggel, hogy itt kifejezetten a tájékoztatás volt a cél, tárgyalások, egyeztetések nem kísérték azt. A konferencia alkalmával megfogalmazott „Párizsi Nyilatkozat” francia és angol nyelven elérhető, sőt on-line aláírható a <http://www.lahautemer.org/> honlapon¹. Az egyik leginkább elgondolkodtató megállapítást Patricia Ricard fogalmazta meg annak kimondásával, hogy a tengerekbe kerülő szennyezés teljes egészében a szárazföldről származik, így ennek megszüntetése is az itt élők, dolgozók feladata és felelőssége.

1. kép A SeaOrbiter makettje a CESE aulájában (<http://seorbiter.com/>)

A gazdasági, szociális és környezetvédelmi egyeztető fórum ([Conseil Economique, Social et Environnemental](#), CESEⁱⁱ) szervezésében és épületében tartott konferencia célja mindazon kihívások áttekintése, elemzése volt, ami a tengerek jövőjével, használatával kapcsolatos és meghatározó lehet az emberiség jövője szempontjából is. Az eseményhez kapcsolódva megfogalmaznak egy olyan fölhívást is – Párizsi Nyilatkozat -, amit a tengerekkel foglalkozó intézmények és politikai szereplők figyelmébe ajánlanak remélve, hogy ennek a dokumentumnak érdemi szerepe lehet az ENSz fenntartható fejlődési bizottságának a tengerek kormányzásának ügyéről 2014-ben folytatandó tárgyalásai során.

Jean-Paul Delevoye, a gazdasági, szociális és környezetvédelmi egyeztető fórum ([Conseil Economique, Social et Environnemental](#), CESE) elnöke és **Irina Bokova**, az UNESCO főigazgatója megnyitójában egyaránt azt emelte ki, hogy a tengerek fenntartható használatának biztosítása elengedhetetlen a jövő érdekében, ezt pedig csak széles körű és nagyon szoros nemzetközi együttműködésben, többek között a kutatás-fejlesztés jelenleginél sokkal magasabb szintre emelésével lehet megvalósítani. Minden törekvés sikerének kulcsa az, hogy meg lehessen valósítani egy olyan nemzetközi kormányzást a tengerek vonatkozásában, aminek segítségével biztosítható azok állapotának és a bennük rejlő természeti erőforrások megőrzése, javítása – a már létező vagy jelenleg formálódó, a tengerekkel, a bennük rejlő biológiai sokféleséggel foglalkozó egyezmények ugyanis számos részletet még nem fednek le.

Delphine Batho környezetvédelemért, energetikáért és fenntartható fejlődésért felelős miniszter emlékeztetett arraⁱⁱⁱ, hogy Franciaország, mint a világ második legnagyobb, minden óceánon és számos tengeren jelen lévő tengeri hatalma a környezetvédelemben világviszonylatban is élen járó ország kíván lenni, ahogy ezt 2012. szeptemberében a környezetvédelmi társadalmi egyeztető fórumon maga a köztársasági elnök is megfogalmazta. Utalt arra is, hogy a kormány ezen alkalomhoz kapcsolva fogadta el azt a munkatervet, ami alapján Franciaország a biodiverzitás erősítése terén példamutató országgá válik, François Hollande köztársasági elnök pedig személyesen is elkötelezte magát amellett, hogy 2013-ban elfogadják a biodiverzitási kerettörvényt és létrehozzák a nemzeti biodiverzitási ügynökséget.

Delphine Batho emlékeztette a jelenlévőket arra, hogy 2013-ban Franciaország rendezi a védett tengeri zónákról szóló 3. nemzetközi konferenciát Marseille-ben és Ajaccio-ban. Mindenkit meghívott az azon való részvételre, 2013. október 26-ra, a konferencia azon napjára, ahol reményei szerint érdemben elő lehet mozdítani az óceánok felszíne 10%-nak védelem alá helyezését célzó törekvéseket, valamint a nyílt tengeri védett övezetek létrehozására irányuló regionális nemzetközi együttműködéseket. Franciaország a jövőben is azon lesz, mondta, hogy partnereivel együtt előmozdítsa a Nagoyában elfogadott nemzetközi kötelezettség-vállalásokat és támogassa a biológiai sokféleség nemzetközi évtizedét (2011-2020). Ehhez kapcsolódva megjegyezte, Franciaország és Ausztrália az EU támogatásával egy hatalmas védett területet kíván kialakítani az Antarktisz környékén, egyben üdvözölte John Kerry azon bejelentését, hogy az USA hasonló tervet tervez a Ross-tengeren.

2. kép A SeaOrbiter egyik bemutató anyaga, szintén a CESE aulájában

A miniszter asszony szerint a tengerek védelmében a legfontosabb ezek általános állapotának megőrzése és javítása, valamint a tengeri ökoszisztémák és a biodiverzitás védelme – mindezeket elsősorban az emberi tevékenység veszélyezteti, legyen szó a túlhalásatról, a tengeri talapzatokban lévő ásványkincsek kiaknázásáról, a parti területek állapotának leromlásáról. Jelentős eredménynek tartotta, hogy már öt tengeri nemzeti park létezik Franciaországban, újakat is terveznek és egyes, már meglévőket is bővíteni szándékoznak, látva viszont, hogy ezek elsősorban az ország európai vizeit érintik, Delphine Batho szerint jelentős előrelépésre van szükség a tengerentúli területeket övező francia vizeken kialakítandó védett területek terén. A tengerek védelme érdekében jelenleg is dolgoznak egy komplex munkaprogram kidolgozásán, aminek első intézkedései a jövő évtől lépnek életbe. Hangsúlyozta, a jövőben sokkal nagyobb figyelmet

fordítanak arra, hogy a környezetvédelmi szempontok a bányászati törvényen keresztül a tengeri talapzatban rejlő szénhidrogének kutatására is kiterjedjen. Ennek kapcsán megerősítette, továbbra sem hajlandóak fölülvizsgálni a közelmúltban visszautasított kutatási és koncesszió-hosszabbítási kérelmeket, mivel azok nem garantálják a természetvédelmi szempontok maradéktalan teljesülését.

A mélytengerek gazdagságával és sérülékenységével kapcsolatos szekcióban **Gilles Boeuf**, az országos természettudományi múzeum (Museum National d'Histoire naturelle) elnöke emlékeztetett arra, hogy a bolygónk ezen része évmilliók óta hihetetlen fizikai stabilitást mutat, egyben minden korábbinál nagyobb biológiai sokféleséggel bír. Ami az erre leselkedő veszélyeket illeti, első helyen a környezetszennyezést és az élőhelyek rombolását, másodikként a természeti erőforrások túlzott kiaknázását jelölte meg, majd az invazív fajok és a klímaváltozás okozta negatív hatásokat citálta. **Françoise Gaill**, a CNRS igazgatóságának munkatársa, maga is elismert kutató azt emelte ki, hogy a mélytengeri zónák kutatási szempontból is fölbecsülhetetlen értéket jelentenek, mert nem csak a Föld több millió évvel ezelőtti állapotát lehet rajtuk keresztül megismerni, de a szárazföldi vagy a felszíni vizektől gyökeresen eltérő körülmények között fejlődő életről is számtalan ismeretet lehet szerezni. Megjegyezte, Franciaország adottságai ezen a területen hihetetlenül jók, a kutatási eszközrendszer alapját pedig az a flotta jelenti, amit 2011-ben helyeztek egységes irányítás alá. A flotta jelenleg hét nyílt tengeri és hat part menti hajózásra alkalmas kutatóhajóból áll, amit több mélytengeri kutatásra (akár 6000 méterig) szolgáló tengeralatti kutatómodul és tengeri talapzat-kutató egység egészít ki^{iv}.

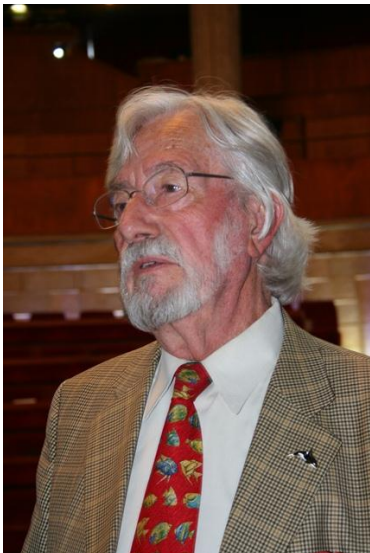
3. kép Az IFREMER mélytengeri merülőegysége

A mélytengerekben rejlő gazdasági lehetőségekről (pl. halászat, bányászat) szólva **Paul Holthus** a [World Ocean Council](#) (WOC) főigazgatója emlékeztetett arra, ezek a tevékenységek világszerte sok tízezer munkahelyet jelentenek, ám elengedhetetlen a globálisan szerves egységet adó

tengerekben rejlő erőforrások kiaknázásának szabályozása, egységes irányítás alá helyezése, hogy elkerülhető legyenek a visszafordíthatatlan károkat okozó folyamatok, biztosítható legyen a fenntartható használat. A WOC létrehozásával a benne részes vállalatok célja, hogy együttes erőfeszítésekkel biztosíthassák a tengerek állapotának megőrzését és a hosszú távú, fenntartható használatot. **Francis Vallat** a [Cluster Maritime Français](#) alapítója és elnöke emlékeztetett arra, hogy a tengerekkel összefüggő gazdasági tevékenység árbevételét tekintve világviszonylatban a második legjelentősebb az élelmiszer-gazdaság után, negyedik a távközlés – a harmadik sajnálatos módon a kábítószer-előállítás és –kereskedelem. A tengeri ökonómia folyamatosan bővül, ennek egyik leglátványosabb jele a tengeri áruszállítás bővülése, de hasonló tendenciát mutat az ásványkincsek kitermelése és sajnálatosan a halászat is. Megjegyezte, ez a gazdasági tevékenység csak akkor tartható meg, ha biztosítjuk a tengerek állapotának megőrzését, amire az egyik legnagyobb veszélyt a környezetszennyezés jelenti (ennek extrém példája a Csendes-óceánon úszó, műanyag-hulladék alkotta „hetedik kontinens”). Franciaország számára hatalmas lehetőségnek nevezte, hogy világszerte jelen van a tengereken és rendelkezik egy olyan hatalmas kutatási infrastruktúrával, ami világviszonylatban is megkerülhetetlen szereplőjévé teszi a tengerek állapotának megőrzésével kapcsolatos erőfeszítéseknek. Hozzátette, a Montego Bay-i egyezmény (és az ennek alapján megalakított [International Seabed Authority](#)) nagyon hasznos a maga nemében, de sajnálatos módon nem terjed ki érdemben a környezetvédelemre, amit mindenképpen orvosolni kell.

Philippe Vallette, a Nausicaa – Centre national de la Mer főigazgatója azt emelte ki, hogy kimutatható és pozitív változás tapasztalható a közvélemény nyílt tengerekkel kapcsolatos vélekedésében, mostanra egyértelműen azok vannak többségben, akik tisztában vannak ezen területek globális ökológiai és ökonómiai értékeivel, fontosságával és támogatják azt, hogy a nemzetközi politika terén is érdemi erőfeszítések történjenek ezek állapotának megőrzése érdekében. Megegyezte, a tengerekre is hatalmas veszélyt jelentő klímaváltozás egyik kiváltó oka, a légköri szén-dioxid szintjének emelkedését minden lehetséges eszközzel és minél gyorsabban meg kell akadályozni, szerinte erre az egyik legjobb eszközt a fitoplankton jelenti, ami hihetetlen szaporodási potenciáljának köszönhetően minden más növényi szervezetnél nagyobb mennyiséget képes megkötni – ezt a tulajdonságát nem csak a tengerekben, de a szárazföldön létesített bioreaktorokban is érdemes lenne kihasználni.

A **mélytengerekkel kapcsolatos kormányzásra** vonatkozó nemzetközi elképzeléseket videóüzenetben **Maria Teresa Mesquita Pessoa** (Brazília nagykövete, a Rio+20 konferencia mélytengerekre vonatkozó tárgyalásainak felelőse) foglalta össze. Az általa elmondottakat kommentálva **Elie Jarmache** tengerjogi szakértő (Secrétariat général de la mer) kiemelte, a mielőbbi, széles körű nemzetközi megegyezés szükségességét igazolja az a nagyon nagy számú tudományos adat, főlhívás is, ami a mélytengerek egyre rosszabb ökológiai állapotára irányítja rá a figyelmet. Hangsúlyozta, a mélytengerekre a vonatkozó nemzetközi szerződések értelmében egyik ország sem nyilváníthatja ki fönnhatóságát, nem élvezhet elsőbbséget vagy exkluzivitást, ez a terület egyértelműen az emberiség közös tulajdonaként kezelendő, egyszerre mindenki tulajdona és nem képezi tulajdonát senkinek. Ennek azonban nem szabad azt jelentenie, hogy bárki szabadon és bármit tehet, már a két 1958-as genfi egyezmények közül a második, a halászatról rendelkező is hangsúlyozta a biológiai erőforrások megőrzésének szükségességét, igaz, inkább ökonómiai, mintsem ökológiai szempontokat tartva szem előtt. Míg az egyes országok fönnhatósága alá tartozó parti vizeken és az esetlegesen létező kizárólagos gazdasági övezetekben (ZEE) viszonylag egyszerű a tengerek állapotának biztosítása, a nyílt tengerek esetében ez széles körű nemzetközi összefogás – így az így elhatározottak általános tiszteletben tartása - nélkül nem megy. **Jean-Pierre Thébault**, Franciaország környezetvédelemért és fenntartható fejlődésért felelős nagykövete is ugyanezt húzta alá remélve, hogy a most folyó Rio+20 tárgyalások eredményre vezetnek. Szemléletes hasonlattal élve úgy fogalmazott, a mélytengeri zónákban „*senki nem viselkedhet úgy, mint a róka a tyúkudvarban*”, mindenkinek az a hosszú távú érdeke, hogy a politika é a civil szféra együttműködésével megszülessen a fenntartható használattal kapcsolatos egyezmény, erre azonban nagyon rövid idő áll rendelkezésre. Mindenképpen kedvező jelként értékelte azt, hogy az egyes kulcsfontosságú országok (USA, Japán, Oroszország) korábbi álláspontja változni látszik, mégpedig pozitív irányban.

4. kép Jean-Michel Cousteau

A „tanúságot tevők” (*grands témoins*) sorában **François Gabart**, a Vendée Globe 2012-es futamának nyertese arra hívta föl a figyelmet, hogy személyes tapasztalataival is alá tudja támasztani a tengeri környezetszennyezés tényét, ami a fiatalabb generációk számára kifejezetten aggasztó jelenség. **Nicolas Hulot**, a Fondation Nicolas Hulot alapítvány elnöke, „a bolygó védelmét szolgáló speciális megbízott” (*Envoyé spécial pour la Protection de la Planète*) a minél gyorsabb cselekvést szorgalmazta, álláspontja szerint már eddig is nagyon sok időt vesztegettünk el ezen a területen. Azt kéri

Frédéric Cuvillier államtitkártól, hogy Franciaország ne engedélyezze a mélytengeri – azaz 500 méternél mélyebb vizekben folytatott - halászatot, mivel az hatalmas károkat okoz a biológiai sokféleségben. Emlékeztetett arra, jelenleg 10 ilyen francia halászhajó van, működésükhöz jelentős állami támogatást is kapnak ilyen vagy olyan formában. További égető kérdésként említette a Földközi-tenger állapotát, ahol azonnali, drasztikus lépéseket sürgetett a negatív folyamatok megállítása, következményeik visszafordítása érdekében. [Jean-Michel Cousteau](#), a [Green Cross France et Territoires](#) elnöke („Cousteau kapitány” fia) az édesapját idézve annak fontosságát emelte ki, hogy a lehető legjobban meg kell ismernünk azt, amit védeni akarunk. Személyes tapasztalatokkal támasztotta alá a tengerek műanyag és egyéb ipari hulladékokkal való szennyezettségének ijesztő mértékét és azt hangoztatta, hogy a nyilatkozatok helyett végre a tettek mezejére kell lépni! Személyes sikerének is tartotta, hogy az általa készített film megtekintése után döntött úgy Georges W. Bush, hogy létrehozzák Hawaii mellett azt a tengeri nemzeti parkot, ami megalakításakor a legnagyobb volt a maga nemében. Kiemelte, a jövő érdekében alapvető fontosságú az oktatás, de nem csak a fiatalok körében – a ma politikai döntéshozóinak is elengedhetetlen minden új ismeret annak érdekében, hogy a jelenben is jó döntéseket hozzanak – a jövő generációinak érdekében. Aláhúzta, a technikai fejlődésnek köszönhetően soha nem látott hatékonyságú eszközök állnak az oktatás rendelkezésére, ki kell ezeket használni! **Angus Friday** a Világbank „[Global ocean partnership](#)” programjának munkatársa azt húzta alá, hogy a mintegy hetven, a témához kapcsolódó nemzetközi szerződés közül csupán hat (!) olyan van, aminek érvényesüléséhez minden föltétel adott, a többi esetében soknak még állandó titkársága sincs. A világbanki program lényegének azt nevezte meg, hogy a hosszú távú érdekek biztosítása érdekében a lehető legnagyobb számban összefogja az érdekelteket, mivel a jelenben tapasztalható túlhasználás és környezetszennyezés már a közeljövőben egyértelműen nagyon komoly globális veszteségeket okoz. Méltatta egyben Franciaország szerepvállalását a mélytengerek védelme terén és reményét fejezte ki, hogy saját munkájukban is számíthatnak a francia támogatásra.

5. kép A TARA kutatóhajó makettje a CESE aulájában

A kérdés civil szféra általi megítélését boncolgató részben a civil és vállalati szféra képviselői egyetértettek a mélytengeri zónák védelmének szükségességében, de míg a vállalkozói oldalon - **Eric Banel** (igazgató, [Armateurs de France](#)^v), **Yvon Riva** (hajózási vállalkozó, az [Orthongel](#)^{vi} - úgy vélik, hogy már most is nagyon jelentős erőfeszítéseket

tesznek, a civilek szerint nagyságrenddel nagyobbakra lenne szükség. Ezzel párhuzamosan **Denez L’hostis** (Mission mer et Littoral, [France Nature Environnement](#)) és **Christophe Lefebvre** (a [Comité de français de l’UICN](#) elnöke) hangsúlyozta azt is, hogy a mostaninál sokkal komolyabb forrásokat kell fordítani a kutatás-fejlesztésre, valamint védelem alá kellene helyezni összességében akkora területet, ami magában foglalja a tengeri fauna legalább egyharmadát, csak így lehet biztosítani a halállományok fenntartható megújulását. **Yvon Riva** viszont saját tapasztalatai alapján úgy vélte, újabb és újabb szabályok meghozatala helyett arra kellene minden lehetséges módon törekedni, hogy a már létező egyezményeket, előírásokat minden érintett betartsa illetve betartassák velük azokat. **Patricia Ricard** (elnök, [Institut océanographique Paul Ricard](#)) – aki egyben az intézet alapítójának

unokája, [az alapítvány egyik mecénása](#) pedig nem más, mint az itálairól ismert [Ricard](#) cég – hangsúlyozta, egészen más szemléletre van szükség annak érdekében, hogy valóban fenntartható halászatról lehessen beszélni. Ehhez azonban elengedhetetlen az, hogy a mostaninál sokkal mélyebb és sokoldalúbb ismeretekkel rendelkezünk az egyes halfajokról és általában a tengeri ökoszisztémákról és azok működéséről. **Eric Banel** kérdésre válaszolva megjegyezte, számos jogi lehetősége van már most is az egyes országoknak – és így a Montego Bay-egyezmény aláíróinak is – arra, hogy a „*valamilyen rosszban sántikáló*” hajókat ellenőrizzék és föllépjenek ellenük, ennek hatékonyságát növelni lehetne azzal is, hogy a vétkes hajók mögött álló, vagy az ellenőrzéseket nem kellő szigorral végző országok elmarasztalhatók lennének. **Patricia Ricard** leszögezte, a tengerekbe kerülő szennyezés teljes egészében a szárazföldről származik, így ennek megszüntetése is az itt élők, dolgozók feladata és felelőssége.

A délután folyamán „tanúságot tevők” (*grands témoins*) sorában **Sandra Bessudo Lion** (volt kolumbiai köztársasági elnöki környezetvédelmi tanácsadó, a [Fundación Malpelo](#) alapítvány létrehozója) video-üzenetében annak fontosságát hangsúlyozta, hogy a nemzetközi közösségnek közös erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a joghatóságukon kívüli területeken is maximálisan érvényesüljenek a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés szempontjai, ahogy a biológiai sokféleség védelméről szóló nemzetközi egyezmény szelleme is. Ebben a folyamatban szinte megkerülhetetlen szerepe van a civil szférának is. **Rémi Parmentier**, a [The Varda Group](#) alapítója és igazgatója arra hívta föl a figyelmet, hogy a mélytengeri erőforrások kiaknázásának megkezdésétől már csak egy lépésre vagyunk, az egyre nagyobb mélységeket elérő gyakorlati próbálkozások ennek nyilvánvaló bizonyítékai. Mint az már a 2011. őszi Párizsban az [Institut Océanographique - Fondation Albert Ier](#), az [IFREMER](#) (francia tengerbiológiai kutató intézet) és az FRB ([Fondaton pour la recherche sur la biodiversité](#)) szervezésében tartott konferencián is elhangzott, a mélytengerek jelentik a Földön az utolsó, eddig még gyakorlatilag föl nem tárt területeket. Az elmúlt másfél évszázad kutatásai azonban egyre inkább azt igazolják, hogy a közhiedelemmel ellentétben nem csak ásványi anyagokban nagyon gazdag a mélytengeri talapzat, de a biológiai sokféleség nagysága is fölülmúl minden korábbi várakozást. Ez egyben azt is jelenti, hogy a nemzetközi vizek alatt található területek kiaknázása egyre inkább előtérbe kerül, és a technológiai fejlődéssel az egyre mélyebben fekvő területek hasznosítása is lehetővé válik – ennek korlátozása sajnálatos módon pedig nem minden országnak érdeke. **Bernard Rogel admirális** (Chef d’Etat-Major, [Francia Haditengerészet](#)) megjegyezte, a tengerészet feladatai közé tartozik az illegális halászat visszaszorítása, a „rosszindulatú” hajók kiszűrése, a környezetszennyező források föl kutatása, esetleges semlegesítése. Mindennek azonban csak akkor tudnak eleget tenni, ha az ezeket lehetővé tevő jogszabályi háttér – értve itt első helyen a Montego Bay-konvenciót - mellett a megfelelő technikai eszközök is rendelkezésre állnak. Aláhúzta, a nemzetközi közös munka egyik fontos feladata az kell legyen, hogy az egyes országok számára rendelkezésre álljanak azok a föltételek, amikkel az elhatározottaknak érvényt is lehet szerezni.

6. kép A TARA kutatóhajó a Szajrán horgonyoz Párizsban

Eric Karsenti, a [Tara Oceans](#) tudományos igazgatója az expedíció azon tevékenységét mutatta be hangsúlyosan, ami a tengeri ökoszisztémáknak a szén globális körforgásában játszott szerepének kutatására fókuszált. Vizsgálataik egyértelműen igazolták a fitoplanktonok elsődleges szerepét a légköri szén megkötésében, ugyanakkor megállapították, hogy hatalmas különbségek vannak az egyes nagy óceáni körzetek biológiai sokféleségében és termelékenységében. Aláhúzta, a szén megkötése szempontjából legnagyobb hatékonysággal működő területeken – így többek között elsősorban az Antarktisz közelében – nagyon nagy szükség lenne mindenféle gazdasági tevékenység korlátozására annak érdekében, hogy a klímaváltozás miatt már egyébként is instabilabbá váló rendszerek működése ne sérüljön, mivel ez beláthatatlan következményekkel járhat. A Tara

Expedíció egyébként igyekezett egy pedagógiai küldetést is betölteni – világ körüli útjuk során mintegy ötezer gyerek és fiatal látogathatott el hajóra és ismerkedhetett meg a kutatók munkájával, a tengeri ökoszisztémákkal és a hajózással.

Az együttes előrelépések, együttműködések lehetőségeit elemezve **Jean-Yves Perrot**, az [IFREMER](#) elnök-vezérigazgatója azt emelte ki, hogy a kutatás szabadsága elengedhetetlen ahhoz a nyílt tengereken, hogy a kontinentális talajzaton túli, 4-6000 méter mélységben elterülő terület, azaz az ún. [abyssal plain](#) – és az ennél is mélyebb részek (a mélytengeri árkok) – kutatásában előre lehessen lépni. Franciaország hatalmas szerencséje, hogy a világ azon kevés országainak egyike, aki rendelkezik az ehhez szükséges technikai és személyi feltételekkel, az ásványkincsekkel kapcsolatos mélytengeri kutatásokhoz pedig megszerezte az [International Seabed Authority](#) engedélyeit is. Hozzátette, ezeket a vizsgálatokat magától értetődően úgy végzik, hogy a tengeri ökoszisztémákban semmilyen kért nem tesznek. Megjegyezte, a kutatásnak nem föladata a politikát irányítani, a politikának viszont kötelessége biztosítani a kutatáshoz szükséges feltételeket és értékelnie, hasznosítani kell annak eredményeit. **Simon Reddy**, a [Global Ocean Commission](#) főtákará azt emelte ki, hogy a mélytengerek használata valójában globális kérdés, közvetlenül vagy közvetve gyakorlatilag minden országot érint, így a fenntarthatóság és a biológiai sokféleség megőrzése érdekében globális kormányzásra van szükség. **Julian Barbière** (programfelelős^{vii}, UNESCO) emlékeztetett arra, hogy az ENSz elnöke maga is elkötelezett amellett, hogy a mélytengerek jövőjével kapcsolatos nemzetközi megállapodások megkötessenek és azoknak érvényt is lehessen szerezni, ennek érdekében több területen is elkezdődött a munka az ENSz-ben magában és az UNESCO-ban is. **Paul Giacobbi**, az [Agence des Aires marines protégées](#) elnöke annak a véleményének adott hangot, hogy Franciaországnak, mielőtt a mélytengerek globális kérdéseivel foglalkozna, a saját fönnhatóságát kellene helyreállítani a kizárólagos gazdasági övezetek kiterjesztéséről rendelkező nemzetközi egyezmények szellemében a világ több pontján (pl. [Saint-Pierre és Miquelon](#)), ahelyett hogy balgán lemondana ezekről. **Maurice Ponga**, a csendes-óceáni térség EP-képviselője azt hangsúlyozta, hogy a Csendes-óceán térségében élők számára a mélytengerek a mindennapok szerves részét képezik, ezért

ezek jövője számukra az egyik legfontosabb kérdés, az ezekkel foglalkozó nemzetközi tárgyalásokban pedig az EU-ra mint kiemelt tárgyalópartnerre tekintenek.

Frédéric Cuvillier tengeri szállításért és tengeri ökonómiáért (ideértve a halászatot is) felelős államtitkár (Delphine Batho miniszter alá rendelve) elfoglaltságai miatt nem tudott megjelenni, a nevében Michel Aymeric (Secrétaire général de la mer) mondott beszédet a konferencián. Általánosságban ismételte Delphine Batho több, reggel elhangzott gondolatát, majd konkrétumokra váltva kifejtette, Franciaország számára hatalmas gazdasági potenciált (és számtalan új munkahelyet) jelent a tengerekben rejlő természeti erőforrások kiaknázása, többször aláhúzva azt, hogy ez csak a fenntartható fejlődés és a természetvédelem szempontjainak maximális figyelembe vételével történhet. Konkrétumként a következő területeket említette a Franciaország által birtokolt 11 millió négyzetkilométernyi tengerfelület kapcsán^{viii}:

- az ásványkincsek kiaknázása,
- tengerhajózás és kikötői tevékenység,
- halászat és akvakultúra,
- energetika,
- turizmus, valamint
- a kutatás-fejlesztés és a felsőoktatás erősítése ezeken a területeken, ennek egyik fontos bázisa a három tengerekkel foglalkozó versenyképességi pólus.

Maria Damanaki, halászati kérdésekért felelős európai biztos nevében Anne Houtman, az EU franciaországi képviselője szólt az egybegyűltekhöz hangsúlyozva, hogy az EU maga is elkötelezett a mélytengerek fenntartható, a környezetvédelmet maximálisan szem előtt tartó hasznosítása mellett. Ennek érdekében szükségesnek látják a kutatás-fejlesztés erősítését, valamint a harmadik országokkal való minél szorosabb együttműködést.

Somogyi Norbert, Párizs

ⁱ A konferencia záróakkordjaként ezt **Jean-Michel Cousteau**, a Green Cross France et Territoires elnöke és **Agnès B**, styliste, a Tara Expéditions támogatója olvasták föl.

ⁱⁱ A CESE-ről röviden: <http://www.lecese.fr/sites/default/files/Le-CESE-en-bref-18-09-2011.pdf>

ⁱⁱⁱ A miniszter asszony beszédét csatoltan küldjük.

^{iv} A francia tengeri tudományos kutatásokban négy intézmény érintett, a **CNRS**, a tengerkutatásokra szakosodott **Ifremer**, a sarkvidékeket kutató Institut Paul Emile Victor (**IPEV**), és az Institut de recherche pour le développement (**IRD**), ez utóbbi a fejlesztési célú tudományos munka specialistája, igen kiterjedt infrastruktúra- és humán erőforrás-hálózattal a fejlődő országokban. Mind a négy intézmény birtokol kisebb-nagyobb kutatóhajókat, amik együttesen alkotják a francia oceanográfiai flottát (*Flotte Océanographique Française*), ami március eleje óta mint „vegyes kutatási szolgáltató egység” (unité mixte de service) egységes költségvetésű és irányítású tudományos infrastruktúráként működik „UMS Flotte océanographique française” néven.

^v a francia hajózási vállalkozások szövetsége

^{vi} az **ORTHONGEL (organisation française des producteurs de thon tropical congelé et surgelé)** az 1901-es egyesületi törvény alapján szerveződött egyesület (association de la loi 1901), ami a trópusi vizekből származó tonhal halászatával és fagyasztásával foglalkozó cégeket tömöríti.

^{vii} Gestion intégrée des zones côtières, point focal de l'UNESCO pour le Pacte pour les océans du Secrétaire Général des Nations Unies

^{viii} Franciaország részéről a „Grenelle de la mer” tengerhasználattal és a francia fennhatóságú tengerek védelmével kapcsolatos törvénycsomag támogatja a mélytengeri talapzatok ásványi anyagainak ésszerű kitermelését, így nem meglepő, hogy számos cég és kutatóintézet (**Areva**, **ERAMET**, **BRGM**, **IFREMER**, **Total**, bányavállalatok) együttműködésével Franciaország kizárólagos területi vizei alatt már megkezdődtek az ilyen jellegű kutatások. (A Total honlapján [a publikációk](#) között számos érdekes anyag megtalálható, így a [mélytengeri kőolaj- és földgázlelőhelyek kiaknázásával kapcsolatos](#) kiadványuk is.)